

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

24.12.2019 № 18-3503

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України
Разумкову Д. О.

Щодо результатів аналізу

Шановний Дмитре Олександровичу!

На засіданні Рахункової палати 26.11.2019 розглянуто і затверджено Звіт про результати аналізу джерел формування надходжень та ефективності використання органами державного управління коштів спеціального фонду державного бюджету в частині власних надходжень (відповідальний за організацію і проведення аналізу – заступник Голови Рахункової палати Майснер А. В.) і за підсумками обговорення прийнято рішення (додаються).

Згідно з частиною першою статті 37 Закону України “Про Рахункову палату” інформуємо, що надходження до спеціального фонду державного бюджету є **одним з головних джерел здійснення видатків на забезпечення діяльності органів державного управління**. У структурі видатків державного бюджету на забезпечення діяльності цих органів **видатки за рахунок коштів спеціального фонду становлять у середньому 12,7 відс.**, а за останні три роки обсяги таких видатків **збільшилися на 5,6 млрд грн (у 3,2 раза)**.

Відповідно до критеріїв ризикоорієнтованого підходу об’єктами аналізу визначено Секретаріат Кабінету Міністрів України і три центральні органи виконавчої влади: Міністерство екології та природних ресурсів України, Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів та Державну службу статистики України. Упродовж 2017–2018 років та I півріччя 2019 року на забезпечення діяльності цих державних органів та здійснення керівництва і управління у відповідних сферах **використано загалом 369,4 млн грн із спеціального фонду державного бюджету**. Головне джерело покриття видатків – надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством. За період, що підлягав аналізу, частка таких надходжень у загальному обсязі надходжень спеціального фонду зазначених державних органів становила **94,3 відс. (558,3 млн гривень)**.

Під час аналізу ідентифіковано низку суттєвих **ризиків, які негативно позначаються на результативності, продуктивності та економності використання органами державного управління коштів спеціального фонду державного бюджету**, насамперед недосконале, непрозоре і необґрунтоване планування органами державного управління надходжень

спеціального фонду. **Єдиного підходу до встановлення розміру плати за надання таких послуг немає**, а затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2001 № 702 порядок використання коштів, отриманих органами державної влади від надання ними послуг, застарів і втратив актуальність, зокрема внаслідок реалізації заходів з комплексної реформи державного управління.

Замість встановлення єдиного порядку окремими нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України затверджено **майже 30 переліків платних послуг**, які можуть надаватися центральними органами виконавчої влади та підприємствами, установами і організаціями, що належать до сфери їх управління. При цьому **вартість таких послуг визначена лише для частини державних органів**, що їх надають, а решта органів мають право встановлювати її власними розпорядчими документами. Як засвідчив аналіз, зазначене є наслідком того, що для Міністерства фінансів України та розпорядників бюджетних коштів спеціальний фонд державного бюджету залишається лише **додатковим джерелом фінансових ресурсів для покриття дефіциту коштів** на здійснення видатків, не забезпечених призначеннями за рахунок загального фонду.

Затвержені постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2001 № 702 **порядок використання коштів, отриманих органами державної влади від надання ними послуг відповідно до законодавства, та їх розміри** на дату аналізу не актуальні, оскільки не враховують повного переліку державних органів, що надають послуги на платній основі, та усього переліку послуг, які цими органами надаються відповідно до покладених завдань і наданих повноважень. Як наслідок, механізм використання значної частини надходжень бюджетних установ від платних послуг визначається цими органами державної влади на власний розсуд, що **не сприяє дотриманню норм бюджетного законодавства та не забезпечує результативного і продуктивного використання надходжень спеціального фонду** згідно з принципами бюджетної системи, визначеними статтею 7 Бюджетного кодексу України.

У результаті – **недоліки і порушення при використанні державними органами коштів спеціального фонду на загальну суму 4,1 млн грн, з яких неефективно використано майже 1 млн грн, з порушенням вимог законодавства – 139 тис. гривень.**

Як засвідчив аналіз, крім вищевказаних проблем, **недоліки у використанні коштів спеціального фонду значною мірою зумовлено об'єктивною необхідністю в акумулюванні центральними апаратами більшості державних органів частини надходжень територіальних підрозділів, з яких лише деякі отримують значні обсяги надходжень від основної діяльності понад заплановані, зважаючи на специфіку платних послуг, які ними надаються.** Решта цих підрозділів і сам центральний апарат таких обсягів надходжень не отримують, а тому залучають додаткові фінансові ресурси **шляхом штучного перерозподілу частини акумульованих коштів**, які за постійного незабезпечення потреби із загального фонду державного бюджету використовуються не тільки на заходи розвитку і капітальні витрати, але й на

задоволення потреб поточної діяльності.

При цьому належного внутрішнього контролю за плануванням надходжень і використанням коштів спеціального фонду та внутрішнього аудиту органами державного управління не забезпечується. У жодному державному органі – об'єкті аналізу внутрішні аудити із зазначених питань не планувалися, отже, не проводилися, що унеможливило прийняття ефективних управлінських рішень щодо раціонального розподілу отриманих надходжень і створювало умови для фінансових порушень, які виявлено під час аналізу.

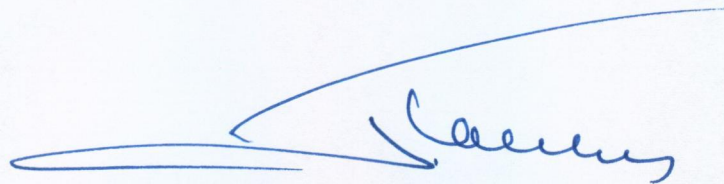
За результатами аналізу Рахункова палата рекомендувала Кабінету Міністрів України актуалізувати порядок використання коштів, отриманих органами державної влади від надання ними послуг відповідно до законодавства, та їх розміри, розробити і затвердити єдиний порядок формування вартості послуг, які надаються органами державної влади на платній основі, а також здійснити заходи щодо забезпечення спрямування коштів від надання державними органами платних послуг до загального фонду Державного бюджету України з урахуванням видатків на забезпечення надання цих послуг при формуванні розпорядникам бюджетних призначень загального фонду на відповідний рік.

Органам державного управління рекомендовано підвищити обґрунтованість і прозорість планування надходжень спеціального фонду державного бюджету, переглянути переліки адміністративних і платних послуг, що надаються, та їх вартість, сформулювати і надати Кабінету Міністрів України пропозиції щодо їх упорядкування, а також щодо порядку визначення вартості цих послуг (тарифу). Необхідно також вжити заходів щодо підвищення ефективності внутрішнього контролю та результативності внутрішнього аудиту операцій з коштами спеціального фонду державного бюджету.

Додаток: на 44 арк.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан